

Boekverslag The old man and the sea (Ernest Hemingway)

Eline van Gorp (4 vwo)

© havovwo.nl (December 2002)

Primaire gegevens van het gelezen werk

Auteur: Ernest Hemingway
Titel: The old man and the sea
Ondertitel: -
Verschenen in: 1952
Aantal blz.: 92
Leestijd: 6 uur
Uitgelezen op: 11 mei 2001

Verantwoording van de keuze

De boeken van de boekenlijst Engels zijn op thema ingedeeld. Dat is erg handig en mij leek een boek over reizen wel leuk. Omdat mijn Engels niet zo heel erg goed is, wilde ik een boek nemen van het C-niveau en zo kwam ik uit bij "The old man and the sea".

Verwachtingen vooraf

Ik denk dat het boek gaat over een man die veel over de zee reist. Aan het plaatje op de kaft te zien is hij al vrij oud. Achterop staat dat het gaat over een visser die gaat vechten met een grote vis. Zou hij dat in zijn eentje doen? Het lijkt me wel leuk om te lezen,

Eerste reactie achteraf

Ik vind dit werk:

	1 niet	2 een beetje	3 erg
spannend	*		
meeslepend	*		
ontroerend	*		
grappig	*		
realistisch			*
fantasierijk	*		
interessant	*		
origineel		*	
goed te begrijpen			*

- Dit werk heeft mij aan het denken gezet. Nee
- Ik heb iets aan dit werk gehad. Nee

Dit werk spreekt me niet aan, omdat het een heel saai verhaal was. Ik hou van spannende of van meeslepende en ontroerende boeken, maar dit boek was dat allemaal niet. De bedoeling van het boek is wel mooi, namelijk datje niet van de natuur kunt winnen en dat vrienden heel belangrijk zijn. Het boek lezen is alles behalve leuk, omdat alles tot in de kleinste details verteld wordt.

Boekverslag *The old man and the sea* (Ernest Hemingway)

Eline van Gorp (4 vwo)

© havovwo.nl (December 2002)

Korte samenvatting van de inhoud

Santiago (de oude man uit de titel) heeft al 84 dagen geen vis meer gevangen. Hij heeft een jongen, Manolin genaamd, leren vissen, maar omdat de oude man zoveel ongeluk heeft, mag Manolin van zijn ouders al een tijdje niet meer met de oude man mee. De volgende dag verlaat de man opnieuw de haven om te gaan vissen en hij vangt een vis. De vis is echter zeer groot en sterk en blijft heel diep in het water zwemmen. De oude man kan hem dus voorlopig nog niet vangen. De vis zwemt verder en verder en trekt zo de boot mee. Dat gaat de hele nacht zo door. De oude man wacht tot de vis gaat springen zodat bij zijn harpoen in de vis kan steken. Opeens komt de vis uit het water en dan ziet de oude man hoe groot hij wel niet is. De oude man wil de vis eigenlijk doden, maar hij kan het niet meteen, omdat hij het zo'n mooie en intelligente vis is. Hij ziet de vis als een vriend en praat ook tegen hem omdat hij zo alleen is. Hij praat ook tegen zichzelf en wenst de hele tijd dat de jongen er is. De vis zwemt ook de hele tweede nacht verder, maar wordt langzamerhand wel moe. De oude man raakt gewond aan zijn hand door de vislijn, maar hij gaat door. Als de zon weer opkomt, begint de vis in cirkels te zwemmen en de oude man haalt de vislijn langzaam op. Als de vis dicht bij de boot is gekomen, doodt de oude man hem met zijn harpoen en hij hangt de vis aan zijn boot zodat hij hem mee kan nemen. De vis is te groot om in zijn bootje te leggen. Dan begint de terugtocht naar de haven. Onderweg wordt de vis voor een groot gedeelte door haaien opgegeten en als de man doodmoe in de haven aankomt begrijpt hij dat hij het niet kan winnen van de natuur. De volgende ochtend vindt Manolin de oude man in zijn huisje. Hij zorgt voor de oude man en belooft dat hij voortaan weer met hem gaat vissen, ook al mag het niet van zijn ouders en het maakt hem niet uit of de boot van de oude man ongeluk brengt of niet.

Hemingway (rechts) naast twee gevangen marlijnen

Tijd en ruimte

De verteltijd is ongeveer 10 uur. De vertelde tijd is enkele dagen. Het verloop van het verhaal is chronologisch. Het echte verhaal begint op de 85e dag. Voordat het boek begint, wordt er wel in enkele regels verteld dat de man al 84 dagen geen vis heeft gevangen. Dit hoort nog niet bij het echte verhaal en daarom is het begin *in medias res*. Het einde is gesloten, omdat je weet dat de man heelhuids terug in de haven is gekomen en de vis heeft gevangen. Natuurlijk weet je niet wat de man allemaal nog doet voordat hij doodgaat, maar dat heeft ook niets meer met het verhaal te maken. Het is ook vrij waarschijnlijk dat hij blijft vissen en samen met de jongen zal gaan vissen.

Het verhaal speelt zich af op en nabij Cuba en dan voornamelijk in de hut van de oude man en op zee. Zijn hut is gemaakt van delen van palmbomen die *guano* worden genoemd en in de hut staan een bed, een tafel, een stoel en een plaatsje om te koken. Aan een bruine muur van bladeren hangt een afbeelding in kleur van Jezus en van Maria. De zee is mooi en het is goed weer, alleen op het einde komen er wat wolken aan. Het verhaal speelt zich af in de maand september. Er wordt niets over het jaar gezegd waarin het verhaal zich afspeelt, maar er zijn al toeristen en ik vermoed dat het in de tijd afspeelt waarin het is geschreven, dus rond 1950

De wijze van vertellen

Het verhaal wordt verteld door de alwetende of auctoriale verteller. Er zijn echter wel veel monologen in het boek, bijvoorbeeld wanneer de oude man tegen de vis of tegen zijn hand praat.

Boekverslag *The old man and the sea* (Ernest Hemingway)

Eline van Gorp (4 vwo)

© havovwo.nl (December 2002)

Spanning

Zoals ik al eerder heb gezegd, was het boek absoluut niet spannend. Het was een waar hoogtepunt toen de oude man de grote vis te zien kreeg, omdat je daar al heel lang op moest wachten. Het is wel even spannend als er wat haaien aankomen die de grote vis op willen eten, maar door de manier van vertellen werd mijn belangstelling niet bepaald gewekt voor hoe het verhaal af zou lopen.

Thema en motieven

Het thema is de strijd tussen de man en de natuur, omdat de man afhankelijk is van de natuur om te overleven. Hij moet de grote vis wel doden, maar hij heeft veel bewondering voor de vis, omdat die zo sterk is. Hij begint de vis een beetje als een vriend te beschouwen. Later heeft hij er zelfs spijt van dat hij de vis heeft gedood, omdat de vis voor het grootste gedeelte opgegeten wordt door haaien.

De motieven in het boek zijn eenzaamheid en vriendschap. Eenzaamheid omdat de man heel lang in zijn eentje in zijn bootje op de grote zee zit. Hij praat vaak tegen zichzelf of bijvoorbeeld tegen zijn hand, maar ook wel tegen de vis die bij gaat vangen. Ook zegt hij heel vaak dat hij wenst dat de jongen er is. Dit duidt ook op het motief vriendschap, want hij wil vrienden zijn met de jongen en hij ziet de grote vis als een vriend. Door het vangen van de grote vis gooit hij hoge ogen en ik denk dat hij hoopt dat hij zo ook meer vrienden krijgt.

Personages

De hoofdpersonen zijn de oude man en de jongen. Het zijn allebei karakters. De oude man heet eigenlijk Santiago. Hij is een oude en arme visser en hij is mager en heeft diepe plooiën achter in zijn nek. Hij heeft bruine vlekjes op zijn wang, omdat hij huidkanker heeft. Ook heeft hij wat littekens door het zware werk. Zijn ogen zijn echter vrolijk en onvijandig en van dezelfde kleur als de zee. De gevoelens van de man zijn belangrijk voor het verhaal. Hij is eenzaam (zie motieven) en vroeger had hij een foto van zijn vrouw in de hut hangen, maar die heeft hij weggelegd, omdat hij er te eenzaam van werd.

De jongen heet Manolin. Het is een jonge en bezorgde jongen die een vriend is van Santiago. Zijn bezorgdheid voor de oude man speelt een duidelijke rol in het verhaal. Hij wil namelijk dingen kopen voor de oude man en wil ervoor zorgen dat hem niets overkomt. Manolin houdt van de oude man en is hem erg dankbaar omdat hij hem heeft leren vissen. In het begin gehoorzaamt hij zijn ouders door weg te gaan bij de oude man, maar op het einde belooft hij dat hij weer met de oude man mee zal gaan.

De vis is een type in het verhaal. Het is een marlijn en het is een sterke en grote (18 feet long) vis. De vis speelt wel een belangrijke rol in het boek, maar je komt niets over het innerlijk te weten.

Titel, ondertitel en motto

De titel verwijst naar de hoofdpersoon en maakt duidelijk dat die hoofdpersoon een belangrijke band heeft met de zee. Er is geen ondertitel, maar wel een motto. Het motto is een klein stukje tekst dat eigenlijk een korte samenvatting is van het verhaal.

Relatie tussen tekst en auteur

De relatie tussen de tekst en de auteur is in dit boek heel duidelijk aanwezig. De auteur leerde namelijk het vissen als kleine jongen al van zijn vader, en in dit boek heeft de hoofdpersoon een kleine jongen leren vissen. Doordat de auteur zoveel weet van vissen, zijn die passages waarin het vissen zelf een grote rol speelt behoorlijk in detail weergegeven. De natuur speelt een belangrijke rol in het boek en dat is ook het geval in het leven van de auteur. De auteur heeft op veel plaatsen geleefd, ook op Cuba

Boekverslag *The old man and the sea* (Ernest Hemingway)

Eline van Gorp (4 vwo)

© havovwo.nl (December 2002)

Relatie tussen verschillende teksten

Veel van Hemingway's boeken hebben te maken met zijn leven en dingen die hij ooit heeft meegemaakt. Een goed voorbeeld hiervan is "A Farewell to Arms" en dit boek gaat over de Eerste Wereldoorlog, die Hemingway ook heeft meegemaakt. De natuur speelt ook vaak een belangrijke rol in zijn boeken. Hij heeft onder andere "Green Hills of Africa" geschreven, dat gaat over zijn safari.

Relatie tussen tekst en context

Dit is al gedeeltelijk duidelijk gemaakt in de vorige paragraaf Hemingway heeft altijd veel gereisd en hij heeft echt een band met de natuur. Ook houdt hij van vissen. Dit is duidelijk terug te vinden in (de meeste van) zijn boeken en ook in "The old man and the sea".

De soort literaire tekst

Het verhaal is verzonnen, maar het zou best in het echt gebeurd kunnen zijn en daarom kan Hemingway tot de realistische stroming gerekend worden. Het verhaal is niet zo lang en er komen ook niet veel personen in voor. Daarbij wordt de hoofdpersoon ook nog direct in de beslissende fase geplaatst en daarom is dit boek duidelijk een novelle.

De persoonlijke beoordeling

Ik vind vissen niet leuk en daarom is het onderwerp voor mij niet zo interessant. Ik vis ook niet en dus is het onderwerp ook niet herkenbaar in mijn eigen belevingswereld. Bovendien wordt alles best saai beschreven tot in de kleinste details en de gebeurtenissen volgen elkaar niet snel op. Hierdoor was het boek voor mij nog vervelender om te lezen. Het was een waar hoogtepunt toen de grote vis zich voor het eerst liet zien (blz. 44), na er een hele tijd achteraan gezeten te hebben. Een ander, in verhouding tot de rest van het boek spannend moment was er toen een haai de grote vis aanviel. Toch was het niet boeiend om te lezen, omdat de haai de man niets deed en ie zat hierdoor niet echt in spanning.

De gevoelens waren dan ook veel belangrijker dan de gebeurtenissen. De man voelde zich eenzaam en daardoor ging hij tegen zichzelf en tegen de grote vis praten en noemde hij iedereen, zoals de grote vis, en de wind zijn vriend. Ook wenste hij steeds dat de jongen er bij was. Op het einde van het boek kwam zijn wens uit. De jongen besloot namelijk om voortaan weer mee te gaan met de oude man. Ook had de oude man op het eind meer vrienden, omdat de andere vissers allemaal onder de indruk waren van de enorme vis die de oude man had gevangen. Ik vond dit eigenlijk wel te voorspellen, wantje schrijft geen boek over een man die zolang op zee zit en geen vis vangt. Dat zou immers nog saaier zijn en dan zou helemaal niemand het lezen. Met de belofte van de jongen is het boek voor mij wel echt uit. Toch vond de schrijver het nog leuk om er een toeristenfeest achteraan te laten komen en een vrouw vraagt wat dat witte toch is. Dat is natuurlijk het skelet van de vis. Dit laatste had de schrijver van mij wel weg mogen laten, want het past totaal niet bij het verhaal.

Door de kleine details van het vissen, kwam het boek wel heel geloofwaardig over. Je kreeg een goed beeld van de situatie en het leek alsof het echt was gebeurd. Ook de hoofdpersoon kwam hierdoor levensecht over. Door zijn vele gedachten kon je je wel goed inleven in de oude man. Als het boek verteld werd door een ik-verteller, kon je je misschien nog beter inleven, maar daar zou het zeker niet spannender door worden. Het geloofwaardige maakt het voor mij toch nog niet tot een leuk boek, mede omdat ik ook geen eigenschappen van de hoofdpersoon in mezelf herken.

Het boek was niet te moeilijk en de meeste woorden wist ik wel. Het is ook vrij simpel opgebouwd, want er komen geen flash-backs of flash-forwards in voor. Ik kon het dus vlot lezen, maar regelmatig stopte ik, omdat ik het zo saai vond. Het duurde ook erg lang voordat de visser eindelijk de grote vis eens zag en deze gebeurtenis had beter eerder in het boek kunnen plaatsvinden.

Boekverslag **The old man and the sea** (Ernest Hemingway)

Eline van Gorp (4 vwo)

© havovwo.nl (December 2002)

Het interview met de auteur

Titel: **The old man and the sea**
Schrijver: **Ernest Hemingway**

Ik moest een verwerkingsopdracht maken bij dit boek. Deze opdracht leek mij het meest geschikt, omdat er vrij veel informatie over de auteur te vinden was. Bovendien kwam je bijvoorbeeld niet zo heel veel te weten over de hoofdpersoon en ook andere opdrachten waren niet zo handig.

Geraadpleegde bronnen

- verslag over het leven van de schrijver op Internet (10 pagina's, helaas wel in het Engels)
- www.lostgeneration.com/hembio.html
- Ik heb wat interviews in tijdschriften bekeken.

Hoe bent u schrijver geworden?

Ik heb schrijven altijd geweldig gevonden. Op de middelbare school schreef ik al stukken voor de schoolkrant "The Trapeze". Dat waren meestal humoristische stukjes in de stijl van Ring Lardner. Dat was een populair satiricus in die tijd. Toen ik in het voorjaar van 1917 mijn eindexamen behaalde, besloot ik geheel tegen de verwachtingen van mijn ouders in, te gaan werken als leerling-journalist voor "The Star" Mijn oom had me aan die baan geholpen, omdat hij een goede vriend was van het redactioneel hoofd van de krant. Zo rolde ik eigenlijk het schrijfwereldje binnen. In 1918 ben ik ermee gestopt en werd ik vrijwilliger bij het Rode Kruis. Toch heb ik enorm veel aan mijn eerste baan gehad, want daar leerde ik wat trucjes voor het schrijven die later mijn fictief geschreven boeken zijn gaan beïnvloeden. Zo leerde ik bijvoorbeeld korte zinnen te maken, korte alinea's te maken, actuele onderwerpen te gebruiken, betrouwbaarheid, beknopt te schrijven, helderheid en de nadruk te leggen op bepaalde dingen. Later heb ik eens gezegd dat dit de beste regels waren die ik ooit heb geleerd voor het schrijven. Daar ben ik het nog steeds mee eens en ik zal ze ook nooit vergeten.

Na verloop van tijd stopte ik ook weer met het werk bij het Rode Kruis en ik ging naar huis. Voor mijn verwondingen kreeg ik duizend Dollars en ik ging weer bij mijn ouders wonen. Ik had geen zin om verder te studeren of om een baan te zoeken. Thuis kwam ik de tijd door met lezen. Voor een bepaald publiek vertelde ik ook wel eens wat ik allemaal had meegemaakt bij het Rode Kruis. In het publiek zat een vrouw en zij vroeg of ik haar zoon wilde helpen. Die zat namelijk het grootste gedeelte van zijn tijd thuis en was gewond door de oorlog. Ik besloot het te doen en ondertussen schreef ik wat artikeltjes voor "Toronto Star Weekly". Vervolgens ging ik met mijn vrouw naar Parijs. Daar ontmoette ik enkele schrijvers en artiesten en verder bleef ik artikelen schrijven. Ook begon ik met wat fictie.

Omdat ons eerste kind eraan kwam, gingen we terug naar Noord-Amerika. Daar waren de ziekenhuizen namelijk veel beter. Daar schreef ik weer artikelen. Daarna begon ik met het schrijven van boeken en kon voor mij het echte werk beginnen.

Boekverslag *The old man and the sea* (Ernest Hemingway)

Eline van Gorp (4 vwo)

© havovwo.nl (December 2002)

In uw boek “*The old man and the sea*” spelen het vissen en de natuur een belangrijke rol. Waarom heeft u dat gedaan?

Al mijn boeken hebben een band met mijn leven. In feite zijn het allemaal deeltjes van mezelf. Het vissen doe ik al van jongs af aan, omdat mijn vader het me geleerd had en het heeft me altijd erg geïnteresseerd. Ik kan daarom ook precies vertellen hoe het vissen in zijn werk gaat. Dat is ook nodig, want je kunt natuurlijk geen boek over vissen schrijven als je er zelf niets van weet. De natuur speelt in dit boek inderdaad ook een belangrijke rol. Dat is niet bewust gedaan, maar ik denk dat het meer is doordat ik mijn woonplaatsen in de natuur mooier vond dan mijn woonplaatsen in bijvoorbeeld een stad. Ook de natuur heeft mij altijd zeer gefascineerd.

Hemingway aan het vissen als kleine jongen

Kan ik hieruit concluderen dat u het wonen in de wat meer geïsoleerde plaatsen leuker vond dan het wonen in de grote steden?

De grote steden waar ik heb gewoond, zoals Chicago, Toronto en Parijs, waren ook heel leuk. Met name in Parijs, omdat ik daar allerlei vrienden had, zoals Ezra Pound, Gertrude Stein, Sylvia Beach, James Joyce, Max Eastman, Lincoln Steffens, Wyndham Lewis, Miro en Picasso. Het nadeel van Parijs was echter dat we een slecht appartementje hadden. Er was geen stromend water en de badkamer bestond uit een overlopende emmer. Vooral mijn vrouw vond dit geen pretje. De rustiger plaatsen waar ik heb gewoond zijn onder meer: Key West, San Francisco de Paula, Cuba, Ketchikan, Idaho. Dat waren allemaal zeer geschikte plaatsen om te jagen en te vissen. Sinds ik wat beroemder ben geworden, vind ik het inderdaad wel fijn om op wat rustiger plaatsen te wonen. Key West vind ik de beste plaats waar ik ooit ben geweest.

Hoe verliep de verkoop van “*The old man and the sea*”?

In september 1952 verscheen “*The old man and the sea*” in *Life magazine* en binnen zeer korte tijd werden er vijf miljoen verkocht. De week daarop kwam het eerste exemplaar met een harde kaft. Daarvan werden er vijftigduizend gedrukt en ik was bang dat de mensen ze niet wilden kopen. Toch waren ze alweer zeer snel uitverkocht. Het boek was een groot succes en daar verdiende ik nogal wat mee. Met het boek “*For Whom The Bell Tolls*” had ik ook wel wat succes, maar dat haalde het toch niet bij dit. In 1953 kreeg ik de Pulitzer prijs voor fictie.

Over uw leven bestaan een hele hoop onduidelijkheden. Zo schijnt u de eens de zilveren medaille voor moed gekregen te hebben van Italië. Is dit waar?

Ja, dat klopt zeker. Nu wilt u natuurlijk het echte verhaal horen? Ik zal bij het begin beginnen. Ik was aan de frontlinie en verdeelde chocolade en sigaretten tussen de Italiaanse soldaten. Door een explosie werd ik zwaar gewond, een Italiaanse soldaat overleed ter plekke en een andere Italiaanse soldaat verloor zijn benen. Meer dan tweehonderd granaatsplinters zaten er in mijn been. Toch was ik nog in staat om een andere gewonde soldaat naar de eerste hulpplaats te dragen. Onderweg werd ik ook nog een paar maal in mijn been geschoten. Ik dacht dat ik al was gestorven. Mijn ziel of iets kwam uit mijn lichaam. Het was alsof je een zakdoek uit je broekzak trekt, terwijl je maar één punt vast hebt. Mijn ziel vloog als het ware om mij heen en toen kwam ze weer terug en ging weer in mijn lichaam. Dat was een hele rare gewaarwording en ik voelde me niet meer dood. Deze gebeurtenis heeft bijgedragen tot

Boekverslag *The old man and the sea* (Ernest Hemingway)

Eline van Gorp (4 vwo)

© havovwo.nl (December 2002)

het boek "A Farewell To Arms". Bij de medaille stond: "Gravely wounded by numerous pieces of shrapnel from an enemy shell, with an admirable spirit of brotherhood, before taking care of himself, he rendered generous assistance to the Italian soldiers more seriously wounded by the same explosion and did not allow himself to be carried elsewhere until after they had been evacuated." Ze schrijven hier alsof ik een held ben. Toch denk ik dat iedereen in mijn situatie hetzelfde had gedaan. Je helpt in zo'n geval waar je helpen kunt.

Hemingway in Italië

En hoe zit het met het vliegtuigongeluk toen u en Mary in het oosten van Afrika waren?

Daar ben ik zelf nog niet helemaal uit. Ik vraag me nog steeds af hoe het heeft kunnen gebeuren. Waarschijnlijk vlogen we te laag, omdat onze piloot een groep vogels wilde vermijden en we raakten een telegraafdraad. Het vliegtuig was ernstig beschadigd en het volgende moment maakten we een noodlanding. De verwondingen vielen mee. Mijn vrouw had echter verschillende gebroken ribben. Het ongeluk met piloot Reginald Cartwright liep voor mij veel slechter af. Bij de moeilijke landing vloog het vliegtuig in brand. Cartwright, Mary en Roy Marsch gingen uit het vliegtuig via een andere uitgang dan ik. Ik gebruikte mijn hoofd om de belangrijkste deur te openen en was volkomen in paniek. Ik had meer verwondingen dan de meeste mensen weten. Mijn schedel was gebroken, twee schijven van mijn ruggengraat waren gebroken, mijn rechter arm en schouder waren ontwricht, mijn lever, rechter nier en milt waren gescheurd, een sluitspier was verlamd door een samengedrukte wervel, mijn armen, gezicht en hoofd zijn verbrand door de vlammen en mijn zicht en gehoor zijn ook beschadigd. Ik ben enerzijds blij dat ik het overleefd heb, maar ik wordt nog elke dag geconfronteerd met het ongeluk doordat alles nog steeds niet helemaal hersteld is.